

PŘEPADOVÉ ODŘADY V OBRANNÉM BOJI DIVIZE

V soudobém boji a operaci je nutné, aby bojová soustava zabezpečovala řadu požadavků, mimo jiné i ničení nepřítele v hloubce, manévr, úpornost a aktivnost v obraně. Aktivnosti obrany před zahájením i v průběhu útoku nepřítele je dosahováno uskutečňováním úderů jadernými i konvenčními prostředky, manévrem, ničením důležitých nepřátelských prvků bojové sestavy, vytvářením nevýhodných podmínek pro nepřítele a jeho nepřetržitým napadáním.

Podle situace prvkem bojové sestavy divize může být ve všech druzích boje i přepadový odřad. Bojový řád pozemního vojska ČSLA uvádí, že je určen k vysoce manévrovému aktivnímu samostatnému boji v týlu nepřítele, k ničení jeho prostředků jaderného napadení, základů, skladů, velitelských stanovišť, letišť a dalších důležitých objektů, jakož i k zasazování postupných úderů na jeho zálohy přicházející z týlu. Vytváří se obvykle v síle zesíleného motostřeleckého nebo tankového praporu, případně i pluku.

Bojový řád podrobně rozebírá zásady použití tohoto prvku bojové sestavy v útočném boji. Výslovně se nehovoří o použití přepadových odřadů v obranném boji, ale ani se to nevylučuje. Ze znění článku 12 tohoto řádu vyplývá, že přepadové odřady mohou být používány za různých podmínek,

pokud to bude možné a účelné. Lze tedy předpokládat, že k takovým situacím může dojít i v obranném boji.

Předpokladem k vyslání přepadového odřadu je vytvoření trhlin a mezer na čáře dotyku bojujících vojsk, nebo nesouvislá fronta v důsledku nerovnoměrného vývoje situace, aby byly vytvořeny podmínky pro jeho proniknutí do hloubky nepřátelské sestavy. Z toho vyplývá, že příznivější předpoklady pro využití tohoto prvku bojové sestavy budou v dynamické bojové činnosti, která převládá v útočném boji.

Vzhledem k charakteru soudobého boje, který se vyznačuje zejména vysokou manévrovostí, rozvíjením bojové činnosti na široké frontě, může dojít v důsledku ničivých účinků jaderných i konvenčních bojových prostředků poměrně často ke vzniku mezer v bojových sestavách útočníka i obránce, různému vývoji situace na jednotlivých směrech a nesouvislým frontám. Na jednom směru bránící se vojska mohou bojovat v týlu útočícího uskupení nepřítele, na dalším mohou vést protiúder s cílem obklíčit a zničit nepřítele, který se vlomil do hloubky naší obrany, ničit nepřátelské výsadky nebo zastavovat a odrážet útočícího nepřítele. Lze předpokládat, že jak v útočném, tak i v obranném boji velmi často nebude souvislá fronta a bojová čin-

nost bude mít ohniskový charakter. Soudobý boj vyžaduje používat rozmanitých způsobů jeho vedení. Tyto podmínky vytvářejí předpoklady k využití přepadových odřadů i v průběhu obranného boje.

Myslím, že v obranném boji podmínky pro vyslání přepadového odřadu mohou vzniknout např. při přechodu do obrany mimo dotyk s nepřítelem, kdy současně s vytvořením zabezpečovacího pásma může být ponechán vpředu skrytý rozmístěný přepadový odřad, který po přechodu hlavních sil nepřítele zahájí plnění přepadové činnosti v jejich týlu. V jiné variantě — při přechodu do obrany v dotyku s nepřítelem v průběhu útoku k odrazení protiúderu přisunovaných hlubších nepřátelských záloh předsunutý odřad, který působí vpředu, může přejít k plnění úkolu přepadového odřadu s cílem napadat tyto zálohy. V průběhu obranného boje za hlubokého vlonu nepřítele, např. při boji o druhé (mezilehlé) pásmo obrany, před protiúderem druhým sledem armády, je možné za vhodných podmínek vyslat přepadový odřad do týlu nepřátelského uskupení buď ze sestavy divize druhého sledu zasazované do protiúderu, nebo může přejít k přepadové činnosti některá jednotka z divize prvního sledu, která zůstala v týlu útočícího nepřítele, nebyla obkličena a má volnost manévru.

Základním problémem při vyslání přepadového odřadu je jeho proniknutí do týlu nepřítele a po splnění úkolu jeho vyvedení a začlenění do sestavy vlastních vojsk. Vzhledem k tomu je nutné uvážit, že při souvislé a stabilizované frontě bude použití přepadových odřadů v obraně spíše výjimkou; možnost jejich vyslání lze předpokládat zejména při nesouvislé frontě v dynamice obranného boje.

Pokud vzniknou takovéto výhodné podmínky, je účelné použít jako přepadový odřad **jednotky v hodnotě zesíleného praporu**. Pro plnění úkolu může být motostřelecký prapor posilován tankovou rotou a tankový prapor motostřeleckou rotou, dále baterií až oddílem samohybného dělostřelectva, ženijní četou a baterií prostředků protivzdušné obrany. K plnění úkolu přepadového odřadu je účelné používat motostřelecké jednotky vyzbrojené bojovými vozidly. Vzhledem ke specifickým podmínkám, zejména poměru sil, bude nutné zaměřit pozornost na skryté a překvapivé manévry v hloubce nepřátelské sestavy, a proto by podle mého názoru bylo méně výhodné používat silnější přepadové odřady.

Úkolem takto vytvořeného přepadového odřadu může být zničení nebo zneškodnění jednoho až dvou objektů, např. baterie

taktických raket, velitelského stanoviště divize, dělostřeleckého oddílu, který používá jadernou municii, ničení vrtulníkových jednotek, prostředků radioelektronického boje, případně vytváření léček k napadání druhých sledů a záloh nepřítele za přesunu.

Způsob zahájení boje závisí na tom, zda bude přepadový odřad vyslán k proniknutí mezerami v nepřátelské sestavě, nebo bude skrytý rozmístěn a nechá se překročit čelními sledy nepřítele. Při vyslání proniká v jednom nebo více proudcích čelním, bočním a zadním zajištěním, které působí na kratší vzdálenost (v poloviční hodnotě i méně). Vyhýbá se střetnutí s nepřítelem, nezavazuje se do zdlouhavého boje a co nejrychleji proniká k určenému objektu a napadá jej z chodu z několika směrů. Do bojové sestavy se rozvíjí pouze k ničení nepřátelských objektů. K upřesnění prostoru rozmístění nepřátelského objektu vysílá bojovou průzkumnou hlídku. Po splnění úkolu (na stanovený signál) se skryté soustředí ve vhodném prostoru a přesune se v pochodové nebo předbojové sestavě k dalšímu objektu nebo ve směru vyvedení do sestavy vlastních vojsk.

Jestliže jednotka určená jako přepadový odřad je ponechána, aby ji čelní sledy nepřítele překročily a tímto způsobem se dostala do týlu nepřítele, musí usilovat o maximální utajení, což je do značné míry ovlivněno terénními podmínkami, jeho členitostí a pokrytostí. Prostory je účelné volit mimo směr hlavního úderu nepřítele a mimo hlavní komunikační směry a uzly. Odtud vysílá průzkum a v předbojové sestavě proniká ke stanovenému objektu, nebo zaujímá (malými jednotkami) příhodné prostory léček k napadání přisunovaných záloh nepřítele. Léčky je vhodné připravovat na místech, která omezují manévry nepřítele a zabezpečují skryté rozmístění, zaujetí i odchod. Podstata léčky spočívá v překvapivé a mohutné palbě z jednoho nebo obou boků na nepřátelský proud ze vzdálenosti metné dálky, v následujícím rychlém a skrytém odpoutání se od nepřítele a v přesunu do stanoveného prostoru soustředění odřadu. Způsoby boje tohoto odřadu musí být rozmanité, založené na principu utajeného manévru a překvapení nepřítele neočekávanými údery vedenými s vysokou rychlostí.

Složitým obdobím, které vyžaduje pečlivou organizaci součinnosti, bude **vyvedení odřadu do sestavy hlavních sil**. Po splnění úkolů se přepadový odřad soustředí ve stanoveném nebo upřesněném prostoru a v proudcích s potřebným zajištěním proniká k čáře dotyku. Myslím, že bude účelné vo-

lit k tomuto manévru významné komunikace s ohledem na utajení a včas vyslat k jejich vyhledání vlastní průzkum. Pro průchod vlastním předním okrajem je vhodné volit nejslabší místo v sestavě nepřítele, palbou dělostřelectva hlavních sil divize umlčet nepřátelské palebné prostředky v tomto prostoru a vytvořit pásmo průchodu. Je nutné usilovat o to, aby průchod byl uskutečněn v co nejkratší době. K vyvedení vojsk je nutné stanovit signály vzájemného rozpoznání, organizovat součinnostní spojení a zřídít průchody ve vlastních zátarasech. Manévr musí být pokud možno skrytý, rychlý a směr vyvedení pro nepřítele překvapivý. K tomu je možné na jiných směrech připravit klamnou demonstrační činnost. Průchody v zátarasech je zapotřebí vytvořit bezprostředně před průchodem a opět je včas uzavřít. Vzhledem k těmto požadavkům bude účelné volit tento průchod v méně dostupném terénu s větší členitostí a pokrytostí, případně využít v dynamice boje nesouvislé fronty.

Přepadovému odřadu **stanoví úkol** velitel divize, který jej vysílá. Vzhledem k jeho složitosti a obtížnosti je nutné předvídat vývoj situace a vznik podmínek k vyslání tohoto odřadu. V průběhu obranného boje může být podle situace úkol řešen při organizaci obranného boje rámcově a upřesněn v dynamice boje.

Při boji v hloubce obrany může být rozhodnutí k vyslání přepadového odřadu přijato samostatně na základě zhodnocení vývoje situace.

Velitel divize může v **rozhodnutí pro obranný boj**, ve způsobech a posloupnosti ničení nepřítele vyjádřit i zámysl použití přepadového odřadu. V **bojových úkolech stanovi** vyčlenění jednotky pro tento úkol, posilové prostředky, způsob a směr vyslání odřadu, stručné závěry ze zhodnocení situace nepřítele, jaké objekty a v jakém prostoru zničit, lhůtu splnění úkolu, způsob podpory palbou dělostřelectva a údery letectva, dobu a místo spojení s hlavními silami po splnění úkolu.

V hlavních otázkách **součinnosti a všestranného zabezpečení** uvede způsob začlenění posilových prostředků, zabezpečení přepadového odřadu (při jeho vyslání a

návratu) palbami dělostřelectva a prvního sledu divize, uvolněním komunikace a vytvořením průchodu v zátarasech, organizací protivzdušné obrany a dalšími opatřeními, zejména stanovením součinnostních signálů a organizace spojení.

Mimořádný význam má spolehlivé **spojení** velitele divize s přepadovým odřadem. Jsem toho názoru, že je účelné organizovat rádiové spojení na samostatném směru (pomocí krátkých signálů) a v součinnostní síti. Způsob velení přepadovému odřadu se bude vyznačovat určitými zvláštnostmi. Trvalá znalost situace a výsledků boje odřadu je předpokladem pro jeho využití nadřazeným velitelem i pro poskytnutí účinné podpory. Současně není ale účelné, aby velitel divize bezprostředně a nepřetržitě ovlivňoval boj přepadového odřadu, ale aby mu umožnil jednat samostatně a iniciativně podle konkrétní situace ke splnění stanovených úkolů. Iniciativa odřadu v těchto podmínkách znamená zejména překvapení nepřítele, vnucování mu boje za nevýhodných podmínek pro něho, zachování volnosti manévru přepadového odřadu.

Schopnost rychlého a překvapivého manévrování je podmíněna mimo jiné i dobře organizovaným průzkumem. Odřad může využívat zprávy divizního průzkumu, ale zejména vlastních průzkumných jednotek vysílaných do hloubky nepřátelské sestavy. Přepadový odřad v hodnotě zesíleného praporu může vyslat několik bojových průzkumných hlídek v síle až motostřelecké čety do hloubky 10 i více km.

Rozhodnutí o použití přepadového odřadu v obranném boji závisí na konkrétní situaci. V převážné většině nebudou v obranně vhodné podmínky k využití tohoto prvku bojové sestavy, ale v některých případech může významně přispět k aktivitě obrany. Účinnou a smělou činností přepadového odřadu, vedením úderů tam, kde je nepřítel neočekává a použitím méně známých způsobů boje, manévrováním v jeho týlu a ničením důležitých objektů může být výrazně oslabena bojeschopnost útočícího nepřítele. Odvážností a bojem o získání iniciativy jsou mu vnucovány nevýhodné podmínky a mařeny jeho záměry.

Pravděpodobnost a rozsah použití přepadových odřadů v obranném boji oproti útočnému bude menší; myslím však, že je nelze vyloučit. Bojový řád pozemního vojska ČSLA v úvodu uvádí, že jeho ustanovení je nutné využívat tvořivě a v souladu s konkrétní situací. Rovněž RMNO pro přípravu velitelů, štábů a vojsk stanoví, že spolu s prohlubováním znalostí zásad Bojového řádu je zapotřebí zdokonalovat jejich uplatnění, vyhledávat nové způsoby boje. Jedním z prostředků k dosažení těchto požadavků může být i použití přepadových odřadů v obraně.